

באהבה ובאמונה

להתקרב אל ה' באהבה ובאמונה

נכון לעכשיו

הרב דב ביגון ראש מכון מאיר

החינוך והמשפט

"ושפטו את העם משפט צדק" מסביר רש"י מנה דיינין מומחים וצדיקים לשפוט צדק - הדיין צריך לא רק להיות מומחה ובקיא בחוק ומשפט, קודם-כל הוא צריך להיות אדם צדיק - דהיינו אדם ישר והגון וירא אלקים - ורק מתוך כך הוא יכול לשפוט משפט צדק. תפקיד הדיינים בישראל הוא לא רק להעניש אלא תפקידם להשרות שכינה בישראל ולעשות שלום בין אדם לחברו על ידי בירור האמת והצדק. ורק אנשים המשמשים דוגמא אישית בהליכותם ובחיייהם הם המסוגלים להשפיע על ישראל אמת וצדק.

נכון לעכשיו, מדינת ישראל הנמצאת בעיצומם של תהליכים, בירורים ומאבקים על דמותה הרוחנית והיהודית, צריכה תיקון וחידוש בשתי המערכות היותר חשובות בחיי האומה הקשורות זו בזו - החינוך והמשפט.

החינוך בישראל צריך להיות מיוסד על ערכי הנצח האלוניים של עם ישראל המקופלים בתוכנו - על הקדושה שניתנה לנו מראשית הופעתנו כעם במעמד הר סיני. ומתוך שיהיה לנו עמוד שדרה יהודי חזק, נוכל להתחבר גם לעולם המשתנה והמתפתח במדע ובאנושות בכלל.

גם המשפט והשופטים צריכים להיות מחוברים לאותם השורשים האלוניים שמאז ומעולם העם היהודי ינק מהם ועל פיהם הנהיג את עצמו, ועל זה אומר הנביא: "ואשיבה שופטייך כבראשונה ויועצייך כבתחילה אחרי כן יקראו לך עיר הצדק קריה נאמנה, ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה" (ישעיהו א, כו-כז).

מהמצפה לישועה השלמה, בברכת שנה טובה

דבר הנכון ב'א

העלון מופץ ב-50,000 עותקים
לפרסומים והקדשות בעלון ובאתר: 026461302
ההכנסות קודש למכון מאיר
תוכן המודעות באחריות המפרסם בלבד

הדלקת נרות: י-ם 18:26 ת"א 18:44 חיפה 18:37
מוצאי שבת: י-ם 19:40 ת"א 19:42 חיפה 19:42

תרבות מגדי העתידות

הרב אשר בוחבוט / עמוד 3

לנצח את החרדות

הרב יצחק זאגא / עמוד 4

הזוגיות על פי הרב צוקרמן זצ"ל

בשביל הנשמה הרב ליאור לביא / עמוד 4

בזכות תורת הרב:

ראיון עם אסף

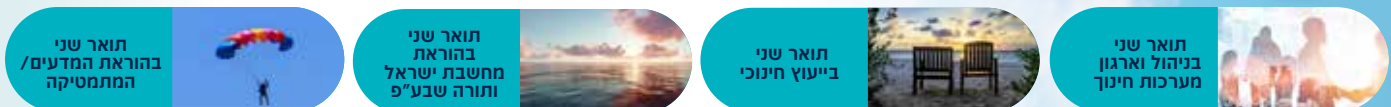
(אילרוב) לביא

אבנר שאקי / עמוד 5

איזה תואר שני מתאים לך? תלוי בזהות האישית שלך!

93% מקבלים זכאות מיד בסיום התואר פי 2 מהמוצע הארצי!

אורות הפרשה

הרב חגי לונדין ר"מ במכון מאיר

שערי העיר

פרשת שופטים מתחילה בפסוק: 'שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך'. שער העיר הוא הפתח של העיר. המושג 'שער' משמש גם כמדד לערך של הדבר כדוגמת "שער חליפין", "שערי משפט" וכדומה. כאשר ישנם שופטים ושוטרים בשער העיר זהו סימן שהערכים המכוננים של העיר הם משפט וצדק.

חודש אלול הוא גם סוג של שער לקראת השנה החדשה. הוא אמנם החודש האחרון בשנה אבל הוא גם משמש מעבר לקראת הימים הנוראים. חודש אלול הוא החודש שבו אנו משערים ומעריכים את מעשינו. זהו החודש שבו האומדן של מעשינו בשנה שעברה מוצג בשער העיר. בחודש הזה ראוי מאד שנשים שופטים ושוטרים בשערינו. נוודא שנוכל לשבת עם הזקנים בשער העיר ו'נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ'.

מדברים אמונה

הרב ראובן פיירמן ר"מ במכון מאיר

במה נמדד ערכה של תפילה?

סוד גלוי הוא שקשה למצוא אדם שמצליח להתרכז בתפילה. נראה שכבמטה קסם כשאנו נעמדים להתפלל כל ענייני דינא פוצחים במחול בתוך ראשו ומקשים עלינו להתרכז. כבר הגמרא מעידה (ב"ב קסד, ב) שעיון תפילה הוא אחד מהדברים שאין אדם ניצול מהם בכל יום, ומסביר שם תוספות:

"ועיון תפילה - ומזה אין אדם ניצול בכל יום, שאין שום אדם יכל לכיון בתפילתו היטב". האם זה נקרא שאיננו מכוונים בתפילה? ודאי שהיינו רוצים להיות מרוכזים לחלוטין בתפילה, ולשם אנחנו שואפים. אך יש לדעת שהתפילה אינה נמדדת אך ורק על פי מידת ההצלחה בריכוז שבה, וכן במצב הקיים שבו קשה להצליח להתרכז בכל משך התפילה, מבחינה הלכתית וגם מבחינה רוחנית יש לתפילה זו ערך רב של תפילה ככוונה. למושג "כוונה" בהקשר של התפילה ישנם שני פירושים: האחד, עצם המודעות של האדם לכך שהוא מתפלל לפני ה', מה שמעיד על הרצון לקיים את מצוות התפילה. והשני, המחשבה על משמעות המילים הנאמרות בתפילה ולא דקלום בעלמא.

אם כן, משמעות המילה "כוונה" היא רצון. רצונו של האדם לעמוד בתפילה לפני קונו הוא הקובע להלכה, וגם מבחינה רוחנית - כשאדם מתפלל, הוא מכניס את עצמו לעולמו של הנביאים, הוא כבר עומד בתחתית הסולם המוצב ארצה שראשו המגיע השמימה, הוא תפילתם של גדולי הנביאים והאבות הקדושים. יחידי סגולה יגיעו לראש הסולם, אך כל אחד ואחד שייך לעולם התפילה ועולה בשלבי הסולם לפי דרגתו. אין הכוונה בדברים אלו לומר שאין צורך להתאמץ לכוון. ודאי וודאי שצריך וכך רצוי, אבל חייבים להשתחרר מרגשי האשמה והנחיתות ביחס לתפילה שאינה שלמה, ואסור לחשוב שהיא "לא שווה כלום". מחשבה כזאת היא מקור לתסכול מתמיד, והיא הופכת את התפילה לחוויה לא נעימה ולייאוש יום-יומי. לאחר שאדם השתחרר מרגשי האשם התמידיים שלו, הוא יכול לאזור כוחות לעבודה מתוך שמחה, עבודה שבה הוא לומד את פירוש התפילה, לומד גם על הדברים הגדולים שעליהם מבקש עם ישראל בתפילה, מכין את עצמו לקראת התפילה ומתבונן במה שהוא ניגש לעשות, ומתוך כך ליבו יהיה פנוי יותר ומכוון לעלות צעד אחר צעד במעלות הסולם של העבודה העליונה, עבודת התפילה.

שיעורי תורה

ברוך מכון מאיר באהבה ובאמונה
לציבור דוברי רוסית בכל רחבי הארץ

בערד אצל הרב דוד בן יהודה 053-310-5328
בעכו 054-690-5715

תוכנית מאירים את העולם בשפה הרוסית,
כל מי שמעוניין לארגן שיעורי תורה לדוברי רוסית,
נא לפנות לרב יעקב מאיר רגב, טל' 054-6905715

שלחן הציבור שלכם

מבית מקור ראשון

רוצים להגיע למאות אלפי בתי אב בציבור הדתי?

איתנו אתם יכולים!

- הפצה שבועית של עלוני פרשת השבוע ופרטים בכל בתי הכנסת ברחבי הארץ
- הזדקקות מודעת בבתי הכנסת ובריכוזים דתיים
- דיוור ישיב בכל רחבי הארץ

הכנסת אינספורי לנעונים

לפרטים: 052-28908518
b0528908518@gmail.com

שיחות הרצי"ה
על פרשת השבוע

- מהדורת כיס -

הדפסה מחודשת של סדרת שיחות הרב צבי יהודה על התורה בשיטתו הייחודית, בעריכת הרב שלמה אבינר.

ניתן לרכוש את הסט המלא - 22 כרכים, או כל חומש בנפרד.

כריכה רכה!

ניתן להזמין בטלפון: 02-9973168
או באתר **החדש**: www.ChavaBooks.co.il

ניתן להשיג את כל ספרי ההוצאה בדיני ספרים רחי אבן ישראל 3 ירושלים

פינת ההלכה הרב יוסף צבי ריסון

י"ר סולמות, רב אזורי גוש עציון

האם מותר לנגב במפית פה שהתלכלך ממאכל בשבת?

לדעת היראים (רע"ד) אסור לנגב את הפה במפה משום צובע. לדעתו, למרות שהצביעה אינה מייפה את המפית, והיא מוגדרת פעולת קלקול, היא אסורה מדרבנן. דברי היראים נפסקו להלכה בשולחן ערוך (ש"כ, כ): "יש מי שאומר שהאוכל תותים או שאר פירות הצבועים, צריך ליהזר שלא יגע בידיו צבועות בבגדיו או במפה, משום צובע". הרב"ז (שו"ת הרדב"ז ח"ד, קל"א) פסק להקל. אפשר להסביר שדעת המקילים היא שמהותה של מלאכת צובע היא ייפוי הבגד. לכן, כאשר אין ייפוי של המפית אין כלל בעיה של צביעה. המשנה ברורה (ס"ק נ"ט) כותב שיש להחמיר לכתחילה, אך ניתן להקל כאשר אי אפשר להיזהר.

אולם, למעשה, במציאות שלנו, יש סיבה טובה להקל. המשנה ברורה (ס"ק נ"ח) מסביר שאין בעיה לאכול תותים אף שהידיים נצבעות, מכיוון שאיסור צביעה קיים רק בדבר שדרכו לצבוע. יוצא מדבריו, שבדבר שלא רגילים לצבוע אותו אין איסור כלל. לכן, כיום שיש מפית נייר, שאין בה חשיבות והיא נזרקה, אפשר להקל לכתחילה ולנגב פיו במפית זו (וכן כתב בשמירת שבת כהלכתה, י"ד, י"ט).

העמק דבר לפרשה

הרב יורם אליהו ר"מ במכון מאיר

בה' ובהשגחתו, ובכל הכתוב בתורה ובנביאים ובחכמי התורה - אינו נקרא אובד כלל, שהרי הוא זוכה לכמה שעות של נעם כשעוסק בעבודת ה' וקיום מצוותיו. גם עצם הביטחון שיש לו, שטוב ה' ליראיו בעת צרה והוא יודע ומאמין שישועת ה' כהרף עין, **ידיעה זו מרחיבה את דעתו ולבבו**, ובעת שיש לו צרה הוא מאמין שזה מאת ה' לנקות עוונותיו ויודע ששכרו משולם בעולם הגמול. כל הידיעות הללו מוסיפות גם לאיש כזה חיות שתחזק לבבו עד שישועת ה' באה אליו. כך מלמד אותנו הנביא חבקוק, שהרשעים "הנה עֲפֹלָה לא ישרה נפשו בו", שהרשע מתאוה תמיד למה שאין בידו להשיג ומתמרמר מזה עד שחייו אינם חיים שלמים. כך מובא בילקוט שמעוני, שסנחריב היה כובש את העולם כולו והייתה לו תאוה לכבוש גם את ירושלים ומזה חי בצער רב. ונבוכדנצר שכבש גם את ירושלים היה בצער שהיה נמוך קומה והיה מתאוה להיות גבוה... אבל, ממשך חבקוק, **"וצדיק באמונתו יחיה", גם כשיש לו צרות הוא חי ועליו באמונתו, "עובד ומקווה ומייחל לה' ושמה בו בחייו ויודע שיחיה עוד לנצח בחיי העוה"ב"**. כך שחיים טובים ונעימים אלו מיועדים לכל אחד מישראל, שיועד לנצל את הכוחות הרוחניים שיש בו, שואף וחי חיים של רגש וחיות רוחנית.

הרב אשר בוכבוב

ר"מ במכון מאיר

ומכוח אלה כל כוחות המזל יכולים להשתנות. וכן אנו מוצאים בישעיה הנביא שבישר לחזקיה בנבואה שימות ענה לו "כלה נבואתך וצא! כך מקובלני מבית אבי אבא - אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים". **שבכוהנו בכל רגע לשנות את עתידנו ומכאן אין לנו לעסוק בעתידות אלא בתשובה ובתפילה שבכל רגע יוצרת מציאות חדשה**. ויש להוסיף שהציווי להתרחק ממגיד העתידות בא דווקא בכניסה לארץ ישראל שבמקום זה הקרבה לה' היא **"ישר אל' ולא באמצעות המלאכים כבגלות"**. ומכאן תמיד כשנכנסים לארץ יש מאבק עם מלאך כמו יעקב במעבר יבוק, וכמו יהושע בפגישתו עם שר צבא ה', כי החיים של עם ישראל בארץ ישראל, ארץ החיים, בתמימות יכולים לשנות את כל כוחות המזל הנשלטים על ידי המלאכים. **"ובגלגל התועבת האלה' אלקיך מוריש אותם מפניך"**.¹⁰ כי ארץ ישראל אינה מתאימה לדרך העבודה הזאת, אלא תמימות ושלמות בעבודת ה' קובעות את עתידו של האדם. **"עֲקֹמִי אֵלֶיךָ ה' אֲמַרְתִּי אֵתָּה מְחַסֵּי חֲלָקִי בְּאַרְצִי הַחַיִּים"**.¹¹

*עיקרו של מאמר זה מבוסס על פירוש מהספר 'נתיבותיה שלום' של חומש דברים לרב שמואל זעפרני זצ"ל בימי השבעה. יי רצון שדברים אלה יהיו לעילוי נשמתו, וזכותו תגן על כל בית ישראל.

1. דברים יח, טז.
2. רמב"ם, הלכות עבודה זרה, פרק יא.
3. שם.
4. פירוש הרמב"ן לדברים יח, יג.
5. פירוש רש"י לדברים יח, יג.
6. שו"ת הרשב"א א, סימן תיג.
7. שבת קנו, ב.
8. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף י עמוד א.
9. כתובות קי, ב.
10. דברים יח, יב.
11. תהילים קמב, ו פירוש הרד"ק שם.

חיים של הרגש רוחני

נאמר בפרשה, "צדק צדק תרדוף למען תחיה וירשת את הארץ", מסביר הנצי"ב "מי שרדוף אחרי הצדק משיג שמחת הנפש בהגיע לידו ענין מסובך והוא מוציא לאור הצדק". כאשר יש עניין מסובך וקשה והאדם מצליח למצוא פתרון טוב וצודק על-פי דרכה של תורה, הוא משיג שמחה בנפשו, ומוסיף הנצי"ב, **"והוא חיות הנפש"**, ושולח אותנו לפסוק שהרחיב בו עניין זה (דברים ד, א), שנאמר, "עתה ישראל שמע אל החוקים ואל המשפטים אשר אנכי מלמד אתכם לעשות למען תחיו..." מסביר הנצי"ב כי משמעות המילה 'חי' בהרבה מקומות, **"הוא עליזות הנפש ועונג שמשיג בהגיעו לתכלית שלמותו"**. כל השגה והגעה לשלמות מסוימת נותנת לאדם שמחה ועונג בנפשו, וכיצד מגיעים לזה? אומר הנצי"ב, **"והכלל שכל הרגש רוחני מוסיף חיות"**. חיות האדם תלויה במה שהוא מרגיש יותר עונג הדעת, אז הוא מוסיף דעת בעבודת ה', ובוה הוא שונה מהבהמה שאינה מרגישה עונג אלא באכילה ושתייה וכדו'. ואדם שמאבד ומשחית את רגשותיו הרוחניים ומשקיע עצמו רק בתאוות, הרי הוא כבהמה, **"ואינו נקרא אדם חי, שהרי מאבד את מה שהיה בכוחו לחיות בטוב"**. ה' נתן לך כוחות ויכולות לחיות נכון, להרגיש רגשות רוחניים, ורגשי קודש, לזה מתכוון הקב"ה כשאומר 'למען תחיו'.

תרבות מגידי העתידות*

מאז ומעולם הרצון לדעת את העתיד העסיק את כל תרבויות העולם. בקרב הכנענים בארץ היה נפוץ השימוש בכוחות מאגיים לשם ידיעת עתידות. משה רבנו מזהיר את עם ישראל לפני כניסתם לארץ להתרחק מהתרבות הזאת: **"כִּי אֵתָּה בָּא אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר־ה' אֱלֹקֶיךָ נָתַן לָךְ לֹא־תִלְמַד לַעֲשׂוֹת כְּתוֹעֲבַת הַגּוֹיִם הָהֵם [...]** כִּי־תוֹעֲבַת ה' כִּלְעֲשֶׂה אֵלֶּה וּבְגִלְלַת הַתּוֹעֲבַת הָאֵלֶּה ה' אֱלֹקֶיךָ מוֹרִישׁ אוֹתָם מִפְּנֵיךָ. תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹקֶיךָ".¹ מה הטעם לאסור תופעות מעין אלו?

הרמב"ם אוסר את תרבות מגידי העתידות והקוסמים: **"איזהו קוסם? זה העושה מעשה משאר המעשיות כדי שישום ותפנה מחשבתו מכל הדברים עד שיאמר דברים שעתידיים להיות ויאמר דבר פלוני עתיד להיות או אינו הווה, או שיאמר שראוי לעשות כן, והזהרו מכך"**.² לדעת הרמב"ם, מי שמתעסק בזה הוא מחסרי הדעת: **"ודברים האלו כולן דברי שקר וכזב הן והם שהטעו בהן עובדי כוכבים הקדמונים לגויי הארצות כדי שינהגו אחריהן [...]** כל המאמין בדברים האלו וכיוצא בהן ומחשב בלבו שהן אמת ודבר חכמה אבל התורה אסרתן אינן אלא מן הסכלים ומחסרי הדעת ובכלל הנשים והקטנים שאין דעתן שלימה [...] ומפני זה אמרה תורה כשהזהירה על כל אלו ההבלים **תמים תהיה עם ה' אלקיך"**.³

לעומת הרמב"ם, הרמב"ן לומד במצוות "תמים תהיה עם ה' אלקיך" שיש ממש בדברי הקוסמים: ובכל זאת הדבר נאסר עלינו כי האדם בקרבת ה' יכול לשנות את כל עתידו, ומכאן אין לו להימשך אחר

הדברים האלו שכל מגידי העתידות באים מהשרים של מעלה ואילו הנבואה באה מפי הגבורה, וישראל יכולים לשנות במעשיהם את עתידם. וטעם "תמים תהיה עם ה' אלהיך" - שנייחד לבבנו אליו לבדו, ונאמין שהוא לבדו עושה כל והוא היודע אמתת כל עתיד, וממנו לבדו נדרוש העתידות [...] אבל אם נשמע דבר מהם, נאמר הכל בידי שמים, כי הוא אלהי האלהים עליון על הכל היכול בכל משנה מערכות הכוכבים והמזלות כרצונו מפר אותות בדים וקוסמים יהולל. ונאמין שכל הבאות תהיינה כפי התקרב האדם לעבודתו".⁴

פירוש נוסף הנותן עומק לציווי "תמים תהיה עם ה' אלקיך" הוא כפי שמפרש אונקלוס - שתהיה 'שלם ביראתו', שתדע שהכול תלוי בידי שמיים ובידך לשנות הכול. וכפי שמסביר רש"י: **"התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו"**.⁵ ומוסיף הרשב"א: **"ובשכר זאת לא יגע בו רע"**.⁶ כאותו מעשה בביתו של רבי עקיבא שאמר לו מגיד עתידות שביום חתונתה היא תמות. ובליל חתונתה הזדמן לה נחש בחדרה, והיא תחבה את סיכת שערה בכותל ונעצה אותה בנחש. ושאל אותה רבי עקיבא איזה מעשה עשתה שזכתה להינצל, וענתה לו שעשתה מעשה צדקה עם עני, שצדקה תציל ממוות.⁷ והשאלה שנשאלת היא, מדוע רבי עקיבא השיא את בתו אף שידע שסכנה היא לה? אלא שאנו מצווים על חיים של תמימות בעבודת ה', כרבי עקיבא המגדל את בתו בדרך צדקה וחסד,

לאנשים בעלי עיניים בהירות מבט, שנבנו בעמל של תורה ובעבודת ד', תוכרנה החרדות של העומד לפנייהם, בכל מיני דרכים. בשרטוטי הפנים, בתנועות הגוף, בקול, בהתנהגות, בכתב היד, בסגנון הדיבור, ובכתיבה. כמו רופא יביטו אל החולה, ויזהו היכן בדיוק נמצאת הסתימה. כי באותו מקום שהחטא סותם את האורה האלוקית מלהאיר, שם גם תוכר הפגימה, ויתגלה החסרון. ועוצמת החסרון, כעוצמת החטא, ומידת אחיזתו בעושהו. הדרך לצאת מכל החרדות האלו, ואף להופכם למנוע של שמחה, היא התשובה.

לכל חטא, חרדה מיוחדת משלו, חסרון מיוחד, שהוא גורם. על ידי התשובה, כשמתקן האדם את אשר קלקל, מתהפכת החרדה עצמה, לתחושת בטחון ואומץ. כי החסרון נשלם. וכשמביט האדם על החסרון אשר החריד אותו קודם לכן, הוא אינו חושש יותר. הוא יודע, שזכה להתמודד איתו בהצלחה, ויכול יכל לו. כך נעשה, המקום שהיה פעם מקום חרדותו, למקום בטחונו ואומצו הגדול. הוא כבר היה שם, וניצח.

שהתחדשותה בלתי פוסקת, מצעידה את האדם אל העתיד, אל השלמות האלוקית הנצחית, המכונה בשם הקדוש, 'אהיה אשר אהיה'. נפשו מתמלאת ממנה, במנוחה של אהבה, אמת ואמונה, בתחושה של שלום השקט ובטח.

זוהי בריאותו הטבעית הנורמלית של האדם, הבאה לידי ביטוי בכל מערכות חייו. יהודי בריא, הוא יהודי שעל פניו נסוך חיוך רגוע, ליבו מלא בשמחה, כתב ידו זורם, לשונו רכה, ודבריו שופעים ומלאי חיים.

אם מוצא האדם בתוכו חרדות, הרי שפגע הוא בבריאותו. התנהגות חטאית לא ראויה, היא שהביאתו למצב הזה. אם זה רצון לשלוט, או גאווה שאינה במקומה, נהיה אחר היצר, שכחת שם שמים, שאיפות קריידיסטיות מתסכלות, מידות לא טובות, מעשים לא טובים, התמודדות חסרת אמונה עם מוראות החיים, אי קבלת רצון ד' כשורש כל הטוב - כל אלה ודומיהם, מייצרים סתימה בצנרת. הסתימה מונעת את זרימת החיים התקינה לתוך ליבו של האדם, ואת החסר, בשל עצם עובדת חסרונו, ממלאות החרדות.

כל חטא מטיל חרדה מיוחדת על הנפש, שאינה מסתלקת כי אם על ידי התשובה, ולפי עמקה של התשובה - החרדה עצמה מתהפכת לבטחון ואומץ לבב. והרושם של החרדה, הבא מצד החטא, אפשר להכירו בין בשרטוטי הפנים, בין בתנועות, בין בקול, בין בהנהגה, בין בכתב היד, בין בסגנון הלשון, בדבור, וביותר בכתיבה, בהרצאת הרעיונות וסדורם. במקום שהחטא סותם את האורה, שם הפגימה ניכרת, ולפי מדרגת החטא, ולפי יחוסו אל הנושא, ככה יוכר הרושם לאשר יביטו בעינים בהירות.

(אורות התשובה פרק ח' פסקה י"ג)

תופעה. אדם יושב בחדרו, בביתו, במלוא ההגנה האפשרית, ומלא בחרדות. ממה הוא מפחד? הפסיכולוגים מעמיסים עליו זכרונות שהוא כבר מזמן לא זוכר, תת מודע שאינו מוכר לו, סיפורים ועלילות טרגיים, כי הדמיון ההזוי, והוא, נשאר עם החרדות, ובמקרה היותר גרוע, מתחיל לקחת כדורים. היהדות גורסת אחרת לגמרי.

נשמתו של האדם, מלאה בשמחת חיים טבעית. שמחת החיים, מפכה לתוכו משמי שמים, כמעין המתחדש דבר יום ביומו. זרימת החיים הפנימית,

הזוגיות על פי הרב צוקרמן זצ"ל

חלפה שנה מיום הסתלקותו של הרב צוקרמן זצ"ל, בג' באלול, יום הסתלקותו של מרן הרב קוק זצ"ל. מהי העצה הזוגית של הרב צוקרמן זצ"ל ערב החתונה? מהן ארבע מדרגות התשובה של הרב קוק זצ"ל?

את יסוד התשובה שחידש הרב קוק זצ"ל. תמצית ארבע מדרגות התשובה היא: א. התשובה דוחה את הפסולת; ב. התשובה מעלה את הקטנות לגדלות; ג. התשובה מעדנת את הרצון; ד. התשובה מגלה את טבע החיים האלוקיים שבנו. ארבע הבחינות הללו דורשות הרחבה רבה אך ננסה להלן לתמצת אותן בצורה פשוטה ככל הניתן.

ארבע מדרגות התשובה

ניקוי הפסולת: התשובה בבחינה הבסיסית ביותר נוגעת בחוויה הקיומית ביותר של ניקוי הפסולת, הרע, מגופנו ונפשנו. זאת הדוגמא שבה משתמש הרב קוק: "פליטת החומרים המזיקים" (אורות התשובה ה, א). לפני שמבקשים לטפס למעלה, יש להשיב את הטבע אל כנו הבריא. זוהי התשובה הבסיסית. **מקטנות לגדלות:** לאחר שסילקנו את המיותר מגיע השלב שבו אנו רוצים להעלות את הטוב שיש לנו למקום גבוה יותר. משל לזוג עם קשר טוב שרוצה להעמיק את הקשר ולגלות עוד ועוד דרכים לבטא את האהבה ביניהם. התהליך הזה הוא גילוי תמידי. עלייה מקטנות לגדלות (שם יד, א)

עידון הרצון: כל התהליך שתואר עד עתה, מקבל כעת משמעות עמוקה יותר - עבודת התשובה תפקידה לגלות את הרצון האלוקי שטמון בנו. איננו מבקשים

יִחְדּוּ בְּלִפְי אִם נִוְעָדוּ. ובשבוע של התוועדות בין נשמת מרן הרב קוק זצ"ל לבין נשמת מורנו הרב צוקרמן זצ"ל, ראוי לעסוק בתורתם המאירה הנוגעת באותה תמצית שנאמרה ערב חתונתו.

כן אנחנו שניים

שנה בדיוק לפני הסתלקותו בג' באלול, העביר הרב צוקרמן זצ"ל, שיעור שנערך ונדפס בספר "שיח קודש" (עמ' ז-כז). בשיחה זו בירר את מה שהגדיר כיסוד היסודות של התורה, ושל תורת הרב קוק זצ"ל: "יסוד היסודות הזה, שישנה נטייה לשכוח אותו ועל כן צריך תמיד לחזור ולהזכיר אותו, הוא **שאנחנו תמיד שניים**. כלומר, לעולם יש בנו שני צדדים - **צד בחירי** בו כלולים המעשים שלנו - המצוות, לימוד התורה, התשובה והמנהגים הטובים והקדושים, ו**צד אלוקי**, דהיינו רצון הבורא שבנו המהווה ומחיה אותנו, אשר הוא הרוצה והמצווה אותנו על כל המעשים וההנהגות שאנו מקיימים בבחירתנו".

על הנקודה היסודית הזאת חזר הרב בווריאציות רבות ושונות. העיקרון הזה היה תמצית של דברים רבים אותם חזר ולימד: המצוות והמעשים הטובים הם גילויים וביטויים של הממד האלוקי שקיים בנו ושמנהוה ומחיה אותנו. "שהתורה באמת כתובה בנו, בעצם חוקי חיינו, ושאת אותה הוויה אנו שואפים לגלות יותר ויותר על ידי עשיית רצונו בתורה, במצוות ובתשובה..."

את העיקרון הזה פירט הרב לארבע מדרגות שמאירות

ערב חתונתנו, זכיתי למפגש אישי מיוחד לקראת החתונה עם מורנו הרב יהושע צוקרמן זצ"ל. בתוך הלוח"ז העמוס והצפוף, ובין כל יתר המשימות שמוטלות על חתן ערב חתונתו, עצרתי לרגע את המרוץ לחופה ונכנסתי לכמה דקות לנשום אוויר פסגות מעולם אחר.

דברים רבים נאמרו לי טרם החתונה. דברים יקרים וחשובים. כל אחד האיר בפניי נקודה יקרה ומשמעותית. ועם זאת, את דברי הרב צוקרמן מאותו מפגש אישי קצר, אני נוצר בלבבי באופן מיוחד. לפעמים, כשהזמן קצר, מזקק אדם את החשוב בעיניו וכומס אותו במילים ספורות. כאילו מבקש למסור את מה שנראה בעיניו כיקר באמת. את התמצית.

לא אדייק במילותיי, אך תורף הדברים היה ברוח הזאת: 'תפקידך בבית הוא להיות איש חסד. לעסוק בנתינה. להשפיע. לא לבקש לקחת לעצמך אלא לתת'. כל היתר היה הרחבה של הנקודה העיקרית הזאת. אם אינני טועה הרב הציע להגיד כמה מילים שקשורות ליסוד הזה בזמן כיסוי הניגומת הכלה (מכל העניין הזה אני זוכר רק שניסיתי לומר לאשתי משהו עם פעולת הכיסוי אבל בפועל בעיקר הסתבכתי עם ההיגיון... שתי פעולות בבת אחת עבור גבר זו מטלה שלמעלה מכוחותיו...).

חלפה שנה מיום הסתלקותו של הרב, בג' באלול, יום הסתלקותו של מרן הרב קוק זצ"ל. הרב ותלמידו הנאמן, הדולה ומשקה מתורתו לעדרים. "הִילְכוּ שְׁנַיִם

"הגעתי למכון כדי לברר למה אני שם כיפה, ובסופו של דבר למדתי עשר שנים תורה"

אסף לביא גדל במשפחה דתית, אך הרגיש שהחיבור לעבודת ה' הינו חיצוני עבורו. בראיון זה הוא מספר על סרבן הגיוס שבזכותו הביט פנימה, תשובתה של אמו שהניחה את דעתו, והבקשה האישית שזימנה לו את אשתו

אבנר שאקי

אלו דברים שלא שוכחים, דברים שהולכים איתך תמיד. המכון נתן לי המון שמחה, יסודות בלימוד התורה ויסודות אמוניים. זכיתי לראות מה זה עולם תורני אמיתי ולזכות לחיבור לכלל ישראל לגווניו השונים".

אחרי השנים במכון, מה הייתה התחנה הבאה?
"אחרי ארבע שנים במכון עברתי לשיבת כהנים'. לאחר כמה שנים אחד מחברי במכון שגם למד ב'עטרת כהנים', יהונתן מאיר ויינברג, הציע לי שידוך. יהונתן מאיר לא הכיר את אשתי ואשתו לא הכירה אותי, אבל ביקשתי ממנו שימצא לי מישהי ואשתי ביקשה אותו דבר מאשתו, והם עשו את השידוך וב"ה התחתנו. אחרי התחנה

מאיר, ואיך שהגעתי למכון פשוט התאהבתי. היה לי ברור שכל שאלותי הטובות כבר נשאלו על ידי רבים וטובים ממני, ועלי רק למצוא את התשובות. "הגעתי למכון בכנס 'תשובה מאהבה' בשנת תשס"ה, ונכנסתי לגור בחדר 27. אגב, היום אני גר בבניין 27, וברחוב שלי גרים שלושה חברים שהיינו יחד באותו חדר במכון. הגעתי למכון כדי לברר למה אני שם כיפה, ובסופו של דבר למדתי עשר שנים תורה. כמה שבועות אחרי שהתחלתי ללמוד במכון שאלתי את אמי מה דעתה על כך שאני לומד תורה, והיא ענתה שאני מביא הרבה אור הביתה, זה כמובן היה עבורי סימן וראיה לכך שאני במקום הנכון".

◀ "נולדתי למשפחה דתית בשכונת שפירא בתל אביב", מספר אסף לביא, 40, נשוי ואב לחמישה המתגורר בירושלים. "למדתי בתוכן דת', ולא היה שם ברור אמוני מעמיק על היהדות והחיים, אלא השטחה של הנושא ובעיקר התמקדות בבגרויות ובציונים. גם כשהתגייסתי הרגשתי שלא ברורה לי ההבנה מה האידיאל בשירות הצבאי.

"כמה חודשים לפני הגיוס פתחתי עיתון, וקראתי ראיון עם בחור בן גילי שסיפר שהוא סרבן גיוס מסיבות אידיאולוגיות. בצבא נפגשו דרכינו ונוצר בינינו קשר עמוק, היו לנו שיחות רבות ואמרתי לו במה אני מאמין, אבל לגבי הרבה דברים לא ידעתי להסביר למה אני מאמין בהם. שם עלו הניצנים הראשונים להבנה שעלי לעשות בירור עמוק של מי אנו ומה חיינו כעם, וזו הייתה תחילת דרכי בלימוד התורה הגואלת והעמקה בה.

"אחד הדברים שגם קירבו אותי לדרך האמונה היה בתקופת השירות הצבאי כשהייתי בשבת בשיבת מעלה גלבוע, וזו הייתה הפעם הראשונה שבה ראיתי אנשים בני גילי מתפללים בשמחה ובדבקות. מעמד זה הפעם אותי וזכור לי היטב עד היום. אחרי השחרור הרגשתי שלא עשיתי שירות מספיק משמעותי למען עם ישראל והתלבטתי איפה אני יכול לתרום עוד למדינה ולאומה, ואחר בירור עם עצמי הבנתי שהדרך הנכונה והמתאימה עבורי היא בלימוד התורה.

"באותה תקופה נפתחה ישיבת 'אורות אביב', ממש מול ביתי בדרום תל אביב. בשלב מסוים הגיע לשם הרב אחיעזר אטינגר הי"ד, ומאוד התחברתי אליו. התחלתי ללמוד שם עם תלמידי הישיבה, כשבאותה עת כמה חברים שלי מהצבא טסו לחו"ל והתלבטתי אם לנסוע איתם או ללכת לישיבה. לאחר מחשבה הגעתי למסקנה שזה גבול שאיני מוכן לעבור, תרתי משמע, ומעבר לכך חשבתי שאת נופי ארץ ישראל בקושי ראיתי - אז מה יש לי לנסוע ולחפש בחו"ל".

אור בבית

"בעקבות כל זאת החלטתי לשלב תורה וחקלאות בארץ ישראל, למדתי בסנסנה ואחר כך בגבעת סלעית, ושם התחוויר שיש לי שאלות בסיסיות ביהדות. עקב כך המליצו לי לנסות ללמוד במכון

"כשנחשפתי לתורת הרב קוק גיליתי עולם חדש, עשיר, עולם שלא הכרתי לפני כן, עולם שעד היום אני מנסה להעמיק בו יותר ויותר. פתאום ראיתי שיש עיסוק בלאומיות, בדור הגאולה, בעם ישראל, והדברים התחילו להסתדר לי בראש."

גרנו בשכונת שמעון הצדיק במשך כמה שנים, ונקשרנו מאוד למקום".

אח שלי

גם ב'עטרת כהנים' למדתי ארבע שנים, ואחר כך למדתי שנתיים ב'נאות דוד'. לאחר מכן הרגשתי שמעכשיו ההבדל יהיה כמותי ולא איכותי אז המשכתי לעולם המעשה והתחלתי בהסבה מקצועית, וכעת אני לומד סיעוד בהדסה עין כרם. לצד כל זאת, זכיתי ללמוד ולהפנים שיש מתיקות גדולה בלימוד התורה, והיא מלווה אותי תמיד. "נוסף על כך, אני גם משתדל לחבר את עולם התורה לעולם היצירה. לאחרונה הוצאתי שיר שכתבתי על תחילת התשובה: 'נחליאלי'. זהו שיר שמדבר על המקום הראשוני בעולם התשובה, ויש עוד מספר שירים שאני מתכנן להוציא בקרוב. לדעתי אדם מאמין כל הזמן מעמיק בשאלות שלו. יש בירורים על גבי בירורים, זה משהו שכל הזמן נמשך, וכך לומדים ומתעלים. אני מקווה שלעולם לא אפסיק לשאול, ובזכות כך לעולם לא אפסיק להתעלות".

מהם הדברים הזכורים לך ביותר מתקופתך במכון מאיר?

"למדתי במכון במשך ארבע שנים וגם הייתי גבאי, אבל אחד הדברים המשמעותיים שהיו לי במכון הוא שזכיתי ללמוד בחברותא עם הרב ביגון את ספר 'אורות'. יום אחד ניגשתי אליו ושאלתי אם נוכל ללמוד בחברותא, הוא הסכים בשמחה, ולמדנו כל יום אחרי התפילה עד שסיימנו את הספר. כשנחשפתי לתורת הרב קוק גיליתי עולם חדש, עשיר, עולם שלא הכרתי לפני כן, עולם שעד היום אני מנסה להעמיק בו יותר ויותר. פתאום ראיתי שיש עיסוק בלאומיות, בדור הגאולה, בעם ישראל, והדברים התחילו להסתדר לי בראש. מהבחינה הזו אני חייב למכון כל כך הרבה, וגם היום, כשאני מגיע מידי פעם למכון, אני מרגיש שאני חוזר הביתה.

"לחיצת היד והחיבוק של הרב ביגון, דברי המוסר של הרב דני שרחטון, החיוך של הרב יואב מלכא, השיעורים של הרב שרקי, עונג שבת עם הרב ערן טמיר והארת הפנים של הרב יורם אליהו

טוב, היא רואה בשיפוטיות הכרח ודרך יחידה שיהיה לה טוב.

בשיפוטיות וביקורת, אדם נאחז בדעה ולא פתוח לשמוע, לחשוב ולקבל דעה שונה משלו. בשיפוטיות וביקורת, שני בני הזוג סובלים וממורמרים. אז מה עושים? מתחילים לשאול את עצמנו שאלות כמו:

- האם זו האמת, שאני באמת מאמינה בה?
- מה אני מרוויחה מהשיפוטיות הזאת?
- האם הרווח הזה באמת טוב לשנינו?
- האם השיפוטיות הזאת מקדמת את שנינו? ואת ילדינו?

כאשר השאלות כנות מתוך הקשבה פנימית, מתברר שהתשובות שליליות. בפרשת שופטים, ישנו ציווי למנות שופטים ושוטרים, למען הסדר החברתי ע"פ תורה. למען זוגיות טובה, חשוב שאדם ימנה שופטים ושוטרים בעצמו על עצמו, כדי שיחיה על פי תורה. כפי שאומר הרבי מלובביץ': "בכל שעריך - בשערי הגוף (עניים, אוזניים, אף, פה, ידיים, רגליים) שעל ידם מתקשר האדם עם העולם שמסביבו - עליו למנות שופט ושטר שפקחו על הנכנס והיוצא בשערים אלה, שיהיה על פי הוראות התורה."

את השיפוטיות, מחליפים במודעות (ע"י השאלות) שמפקחת על מה שאדם קולט ומוציא מתוכו, כדי להיפתח לטוב שיש בכל אחד וליהנות מחיי הנישואין.

לתגובות ולשאלות וכן להצעת נושאים
estavr@gmail.com - אתכם

• חגי הוא בחור חכם, שנון ומשכיל. ברור לו שכפי שהוא רואה את המציאות, כך אשתו צריכה לראות. לכן אם היא חושבת שונה ממנו, או מתנהלת שלא כפי דעתו, הוא כועס, שופט אותה כחסרת רגישות ואכפתיות וכאישה שאינה מעוניינת בו. הוא טוען שהוא אוהב אותה ורוצה את קרבתה, אך בפועל מסתבר שהוא אינו פתוח לראות את עולמה הפנימי ולהתחבר אליה באמת.

• שירלי רוצה מאוד להצליח בזוגיות. על כל חולשה וטעות של בעלה, היא שופכת עליו אש וגופרית, כדי שיבין את חומרת מעשיו, ישתנה ואז ירווח להם. "אתה חסר לב, שלומיאל, אתה בכוונה שוכח את מה שאני מבקשת ממך..." ועוד כהנה וכהנה, הערות כגון אלה. "אבל אני צודקת בכל מה שאני אומרת עליו, כי הוא באמת כזה. אני חוזרת על זה שוב ושוב. אולי יבין סוף סוף וישתנה כבר..." אמרה לי בדמעות שליש ובכאב על כל הסבל שהיא נמצאת בו. במהלך הפגישות, הבינה שגם היא סובל ועוד מקשיח את עמדותיו, כי אינו מוכן שהיא תשפיל אותו. למרות זאת, אמרה בצער ובכאב שהתנהגותה זו, היא כמו טבע שני, כך שהיא מתקשה להשתנות.

• יהודה, אדם נעים הליכות ומחנך את ילדיו באהבה עם גבולות ברורים. אשתו לא מצליחה לתפקד כמוהו. היא מתלוננת שהוא מתנשא מעליה ובכל הערה שלו, הוא נגדה וחותר תחתיה. היא מנסה באופן נואש לרומם את עצמה, דרך הביקורת והשיפוטיות שמורידה כביכול את ערך בעלה בעיניה. למרות הסבל של שניהם ולמרות שהיא מודה שהוא אדם

שיפוטיות בנישואין?

מערכת משפט על פי התורה, חשובה לחברת בני אדם. היא דואגת לסדר חברתי נכון. בחיי נישואין, יש כאלו השופטים זה את זה, מתוך כוונות טובות בדרך כלל, כדי לשפר את הזוגיות, לפי חוקים וסדרים. אבל לרוב זה נעשה ממניעים אישיים, אף ש"משתמשים" בתורה, כדי להצדיק את השיפוטיות שלהם. בזמני להט וכעס, הם שוכחים שהקב"ה מבקש את ההפך! ה' מבקש איחוד וחיבור זוגי מתוך סלחנות, הבנה והכלה הדדית, כבני אנוש שלצד היתרונות יש בהם גם חסרונות.

בשיפוטיות בכלל ובין בני הזוג בפרט, האדם השיפוט מצר את עולמו. הוא מביא את דעתו בלבד ולא מוכן להקשיב ולהיפתח לדעות נוספות שעשויות להרחיב את עולמו. הוא רואה, שומע, מרגיש, שופט ומחליט, מה נכון רק לפי דעתו. באופן כזה, אין מקום לדעתו של השני. אם כך, לשם מה הוא נמצא בזוגיות שיש בה הכרח לתת מקום ונוכחות לשני בני הזוג? הגורמים לכך (בגדול), הם בדרך כלל הרגל שלילי מבית ההורים וערך עצמי נמוך, וכדי לקבל תחושת ערך הם מבקרים ושופטים ובכך יוצרים אשליה שהם טובים יותר.

כמו לדוגמא:
• יפעת גדלה בבית שההורים ביקרו ושפטו זא"ז. היא יודעת שהזוגיות של הוריה אינה דוגמא אישית טובה. היא הבטיחה לעצמה שהזוגיות שלה תהיה הפוכה משלהם. למרות זאת, מכיוון שהיא מורגלת בביקורת ושיפוטיות, היא רואה בביקורת דבר לגיטימי ואפילו הכרחי. בעלה נעלב ממנה, וכדי להגן על עצמו הוא מתרחק רגשית ממנה.

המשך המאמר מעמוד 5 של הרב לביא

רק לנקות פסולת או להתעלות מקטנותו אלא לגלות יותר את הרצון הפנימי, האלוקי שקיים בתוכנו. זוהי נקודת מפגש בין הרצון הבחירי של האדם לרצון האלוקי המופעם בו (שם טו, א). **לשוב אל הטבע:** בדרגת התשובה הזאת, לא רק רצון האדם נעשה שייך לריבונו של עולם אלא ממש כל כולו נעשה שייך אליו. והשייכות הזאת מגלה עוד ועוד מהרצון האלוקי. המדרגה הזאת שייכת אל מושג השיבה אל הטבע. הקודש שבטבע. אחדות חיי הטבע שבנו עם שורשם האלוקי (אורות התחיה ל).

נדמה לי, שבהדרגה הקצרה ערב חתונתנו, גנוזה כל תורת התשובה שתמצת הרב על רגל אחת: ההתמקדות בנתינה ובחסד היא ביטוי לרצון האלוקי שקיים בתוכנו ומבקש להיטיב. כך נפלטת הפסולת מחיינו, כך מתגברת האהבה עוד ועוד, כך הרצון האגואיסטי מתעדר וחושה את הרצון להשפיע ולתת, וכך אנו מגלים שכל חיינו, האישיים והזוגיים, הטבעיים והרוחניים, הם חיי קודש. חיים של שניים ההולכים ומגלים את אט את האחד שעומד ביסודם.

בס"ד

חג י"א

יומן שבועי ייחודי לשנת תשפ"ג בהדגשותיו של הרב אלישע וישליצקי זצ"ל. טעימות מהלימוד המשותף ותאריכים משמעותיים בלוח העברי.

להזמנות: נא סרקו את הברקוד או שלחו הודעת ווטצאפ למספר 053-496-1231

עלות ליומן שבועי 50 ש"ח
(לא כולל דמי משלוח)

דילמת החינוך יפה

מחנך והורה בישראל - נושא באתרינו גדולה ומשפחה לה - מוטלת עליו החובה להציב לעצמו יום יום סימני שאלה גם אם לא תמיד תמצא לו תשובה - האם נהג בתבונה? האם מלא תפקידו נאמנה?

ולכל שאלה יש סימן מבהק: ההליכה המתבקשת על החבל הדק -

בין חנוך ובכיה
לבין פתוח הרצון לעשייה
בין הקניית הרגלי משמעת
לבין תחושת החפץ הנקטעת
בין ההבנה וההזדהות
לבין הפעלת הסמכות
בין הקשבה והשתתפות בחיות
לבין התוקפה - כיצד עליו להיות
בין המענה לילד השקטן
לבין האסור - לא יותר, עד כאן!
בין חנוך למידת האקמת
לבין בקשת השלום מפי שמתעמת
בין חנוך על פי דרך הנער
לבין הצורך בבקורת, החזקה לעיתים פתער
בין נתינת אינן קץ
לבין הצורך למלא גם את שלביו חפץ...

אולם כל יום גם מוטלת עליו המשימה - לחצות את החבל הדק מן ההיסוסים אל הבטחון בשלמות המעשים ובטחונו בה' ישוים

שאלות בפרשה

- מה השכר על קיום המצווה "צדק צדק תרדוף"?
- כמה עדים צריכים להעיד כדי שעדותם תתקבל?
- מדוע אסרה התורה למלך להרבות לו סוסים?
- כמה עירי מקלט היו בעבר הירדן המערבי?
- מי הם הארבעה שחוזרים לביתם מהמלחמה?
- על מה נאמר איסור "בל תשחית" בתורה?

« פרשת ראה

שלחו אלינו תשובות באתר ערוץ מאיר לילדים, ואולי תזכו בפרס!

מצאו למה המונות רמזות מתוך הפרשה

האם התחלתם את הלמודים?

שלום חברים, מה שלומכם?
ילדים, אתם בודאי יודעים שבימי קדם בעם ישראל לא הייתה ממשלה ולא ראש ממשלה. הנהגת העם הייתה על ידי המלך בודאי שמעיתם על שאול המלך ועל דוד ושלמה.

בפרשת 'שופטים' התורה מלמדת כיצד המלך צריך להתנהג.

המלך הוא אמן האדם הכי חשוב ושוטט במדינה, אבל למרות זאת התורה אומרת שהוא צריך לנהוג בענוה. אפילו המלך החזק והגבור צריך להתנהג בענוה. לכן התורה אוסרת על המלך להרבות לו יותר מדי כסף וזהב. אם יהיו למלך הרבה כסף וזהב, הוא עלול להתגאות ולחשוב שהוא השוטט על הכל והוא עלול גם להתעמר בעם! המלך צריך לזכור שגם הוא נברא על ידי הקדוש ברוך הוא, וה' נתן לו את הכח.

לכן גם המלך צריך לנהוג בענוה. ועל אחת כמה וכמה שכל אדם אחר צריך להזהר שלא להתגאות ושלא לפגוע חלילה באחר, לא במילים ובודאי לא במעשים. כך גם נזכר שהחברה שלנו תהיה טובה ומאשרת ונחיה באהבה ואחיה זה עם זה!

שבת שלום!

ישי, ערוץ הילדים

המלצת השבוע

עונה חדשה של התוכנית "משחק ביתי" צפויה להתחיל אי"ה השבוע. ביקורי בית, חידות ופרסים! אל תפספסו את הפרק הראשון באתר!

- המורה אמר לילדים לכתוב דבר משותף על בני המשפחה. יוסי כתב: אצלי כולם מתחילים ב-א: אבא, אמא, אחי, אחותי ואני...

- מה זה, מה קרה לך? - אתה רואה את העמוד שם? אז אני לא ראיתי אותו...

- מה אומר השרוך לנעל? נהיה בקשה...

חידה בפרשה

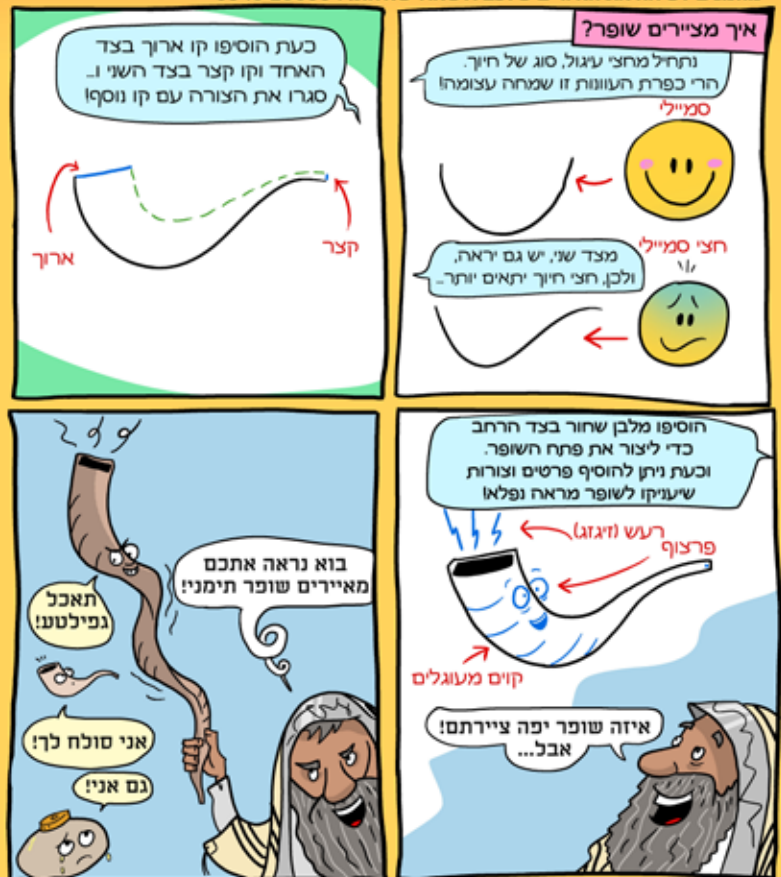
קטע מתפילת החיילים כתוב לפני דברי השוטים!

1

הזוכה מפרשת עקב:
אחיה שבאן!

סדנת קומיקס שבועית מאת יוסי שחר. לפניות איוור בודאן, הכנסו לאתר ערוץ מאיר לילדים.
מוזמנים לשלוח את האיורים שלכם ולשאול שאלות: 0549-256994

רגילים להשוות בין כיפור לפורים ולומר כי אף שיום הפורים נראה כיום שכולו אכילה ושתייה יש בו קדושה גדולה. אך גם ההיפך נכון, אף שיום הכיפורים נראה כיום דין מפחיד, יש בו ובכל תקופת הרחמים והסליחות אליה נכנסו - שמחה עצומה!

